

Якобчук Н. М.

*аспірант кафедри менеджменту,
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Науковий керівник: Райчева Л. І.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-593-1-40>

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НАЗЕМНОГО ТРАНСПОРТУ

Ділова активність охоплює багатогранну оцінку діяльності підприємства, яка відображає його здатність раціонально використовувати ресурси, забезпечувати прибутковість і оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Ділова активність підприємств наземного транспорту є ключовим показником їхньої ефективності та відображає рівень використання виробничих, фінансових і кадрових ресурсів в умовах ринкової економіки. Вона визначає спроможність компаній забезпечувати стабільність перевезень, підтримувати фінансову стійкість і залишатися конкурентоспроможними як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках транспортних послуг. Ділова активність підприємства транспорту визначається його здатністю ефективно здійснювати діяльність, забезпечувати прибутковість, конкурентоспроможність і оперативно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. У період воєнних дій ця активність набуває особливих характеристик: зосередженість не лише на економічній вигоді, а й на виконанні національних та гуманітарних завдань транспорту; необхідність оптимізації логістичних маршрутів у регіонах підвищеного ризику; зміщення акцентів на нові ринки перевезень; збільшення значення військових і гуманітарних вантажів; дефіцит ресурсів, труднощі з постачанням пального, персоналу та запчастин; високі рівні ризиків і непередбачуваних обставин, що вимагають гнучкого управління та швидкого реагування.

В Україні до підприємств наземного транспорту належать організації автомобільного, залізничного й міського електричного транспорту. Їхня діяльність значною мірою залежить від макроекономічних умов, стану інфраструктури та пріоритетів державної транспортної політики.

До ключових економічних факторів, що впливають на формування ділової активності підприємств наземного транспорту, належать загальний стан економіки країни, рівень платоспроможного попиту на транспортні послуги, активність інвестування, доступність фінансових ресурсів та рівень конкуренції на ринку перевезень. Економічна нестабільність, зростання витрат на паливо та технічне обслуговування транспорту негативно позначаються на фінансових результатах діяльності компаній.

Значний вплив мають технологічні та інноваційні аспекти, серед яких можна виділити ступінь зношення транспортних засобів, впровадження цифрових технологій у сферу управління перевезеннями, автоматизацію логістичних процесів, а також використання інформаційних систем для моніторингу та планування. Інноваційна активність сприяє підвищенню операційної ефективності, якості транспортних послуг і рівня конкурентоспроможності підприємств.

Важливими залишаються також кадрові та соціальні фактори. Дефіцит кваліфікованого персоналу, зокрема водіїв, технічних спеціалістів і менеджерів, який виникає через демографічні зміни та міграційні процеси, обмежує можливість нарощення обсягів діяльності. Разом із тим, ефективна система мотивації працівників та ініціативи щодо їхнього професійного розвитку позитивно впливають на результати роботи компаній.

Серед інституційних та регуляторних чинників особливе значення мають державна політика у сфері транспорту, податкове та тарифне регулювання, вимоги до безпеки перевезень і правила ліцензування діяльності. Постійні зміни у законодавстві та регуляторні обмеження можуть як сприяти активізації бізнесу, так і обмежувати його розвиток.

Фактори, пов'язані з умовами воєнного часу, займають окреме місце. До них належать пошкодження транспортної інфраструктури, зміни логістичних маршрутів, підвищені ризики та загальна невизначеність. У таких обставинах компанії наземного транспорту змушені оперативно адаптувати свої бізнес-моделі, оптимізувати витрати та орієнтуватися на нові ринки й види послуг.

Ділова активність підприємств наземного транспорту в Україні визначається впливом низки взаємопов'язаних економічних, технологічних, соціальних, інституційних та зовнішніх факторів. Забезпечення стійкого розвитку транспортних компаній та підвищення їх конкурентних переваг у сучасних реаліях можливе завдяки комплексному підходу до управління цими чинниками.

Література:

1. Лук'янова О. М. Транспортний комплекс України: виклики воєнного часу та перспективи розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 42–50.
2. Панасенко Д., Новак О. Детермінанти формування та реалізації інноваційної стратегії транспортного підприємства на міжнародному ринку. *UNIVERSUM*. 2025. №18. С.95–108.